

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

1813155-217134-PDC19

Bijlage(n)

1

Uw brief

14 januari 2021

Datum 10 februari 2021
Betreft Kamervragen

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit, de antwoorden op de vragen van de Kamerleden Wassenberg
(PvdD) en Van Esch (PvdD) over de dreigende slacht van honderdduizenden
haaien voor coronavaccins. (2021Z00591).

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

Antwoorden op Kamervragen van de Kamerleden Wassenberg (PvdD) en Van Esch (PvdD) over de dreigende slacht van honderdduizenden haaien voor coronavaccins (2021Z00591).

Ons kenmerk
1813155-217134-PDC19

Vraag 1.

Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving rond de mogelijke slacht van honderdduizenden haaien voor de productie van coronavaccins? [1]

Antwoord vraag 1.

Ja

Vraag 2.

Is het juist dat squaleen uit haaienlevers gebruikt wordt in sommige COVID-vaccins?

Antwoord vraag 2.

Ja, dat klopt.

Vraag 3.

Is het juist dat squaleen ook gewonnen kan worden uit planten en dan ook bewezen effectief is?

Antwoord vraag 3.

Ja. Het is juist dat squaleen ook gewonnen kan worden uit planten. Hier wordt ook gebruik van gemaakt voor een vaccin tegen COVID-19 dat nu wordt getest bij mensen.

Vraag 4.

Bevatten de door Nederland aangeschafte vaccins squaleen, afkomstig van haaien? Zo ja, welke vaccins zijn dat?

Antwoord vraag 4.

Ja, het vaccin van Sanofi / GSK bevat deze stof.

Vraag 5.

Vindt u het gewenst dat haaien, waar het (internationaal) zeer slecht mee gaat en die op grote schaal worden bevestigd en bovendien worden gevangen en gedood vanwege een bestanddeel uit hun lever (squaleen) dat ook kan worden verkregen uit plantaardige bronnen, massaal hiervoor gevangen en geslacht worden?

Antwoord vraag 5.

Als bij de productie van vaccins (tegen COVID-19 of andere vaccins) een duurzaam alternatief beschikbaar is met vergelijkbare of betere eigenschappen dan squaleen uit haaienlevers, is het gewenst dat deze bronnen worden ingezet als alternatief waardoor het bevissen van haaien voor het bestandsdeel squaleen niet nodig is.

Het doelbewust bevissen van kwetsbare of bedreigde haaiensoorten is ongewenst. Nederland zet zich actief in voor de bescherming van deze soorten.

Vraag 6.

Bent u bereid om, bij gelijke geschiktheid en gelijke beschikbaarheid van vaccins, te kiezen voor een vaccin waarvoor geen beschermd dieren worden gebruikt?

Antwoord vraag 6.

Nederland heeft reeds via de Europese Unie contracten met een zestal fabrikanten afgesloten.

Ik ben wel bereid om in geval van nieuwe overeenkomsten aan de contractpartij te vragen of ze gebruik maken van beschermde dieren bij het productieproces en indien dit zo is, zo spoedig mogelijk alternatieven aan te wenden.

[1] Radio 1, 2 oktober 2020, '500.000 haaien worden mogelijk geslacht voor het coronavaccin' (<https://radio1.be/500000-haaien-worden-mogelijk-geslacht-voor-het-coronavaccin?fbclid=IwAR2UnosmEUUwnhR0C7n7OgZLtRGOET--cT5r-jHVgUjBWqtCqrUd6d0ozDc>)

[2] Shark Allies, 16 juni 2020, 'Shark Squalene in a COVID-19 Vaccine?' (<https://www.sharkallies.com/shark-free-products/could-squalene-end-up-in-a-covid-19-vaccine>)